

॥ भीम उवाच ॥ सन्धिं कालैव कालेन ह्यन्तकेन पतत्त्रिणा । अनन्तेनाप्रमेयेण श्रोतसा सर्वहारिणा ।

प्रत्यक्षं मन्यसे कालं मर्त्यः सन् कालबन्धनः । फेनधर्मा महाराज फलधर्मा तथैव च ।

निमेषादपि कौन्तेय यस्यायुरपचीयते । सूचेवाञ्जनचूर्णस्य किमिति प्रतिपालयेत् ।

यो नूनममितायुः स्यादथ वाऽतिप्रमाणवित् । स कालं वै प्रतीचेत सर्वप्रत्यक्षदर्शिवान् ।

प्रतीक्ष्यमाणः कालो नः समा राजंस्त्वेयादश । आयुषोऽपचयं कृत्वा मरणायोपनेष्यति ।

शरीरिणां हि मरणं शरीरे नित्यमाश्रितं । प्रागेव मरणान्तस्माद्राज्यायैव घटामहे ।

यो न याति प्रसङ्गानमस्यष्टो भूमिवर्द्धनः । अयातयित्वा वैराणि सोऽवसीदति गौरिव ।

यो न यातयते वैरमल्पसत्त्वोद्यमः पुमान् । अफलं जन्म तस्याहं मन्ये दुर्ज्ञातजायिनः ।

हैरण्यौ भवतो बाह्व श्रुतिर्भवति पार्थिवी । हत्वा दिवन्तं संग्रामे भुङ्क्ते बाह्वर्जितं वसु ।

हत्वा वै पुरुषो राजन् विकर्त्तारमरिन्दम । अह्नाय नरकं गच्छेत् स्वर्गेणास्य स सम्मितः ।

अमर्षजो हि सन्तापः पावकादीप्तिमत्तरः । येनाहमभिसन्तप्तो न नक्तं न दिवा शये ।

अयञ्च पार्था बीभत्सुर्वरिष्ठो ज्याविकर्षणे । आस्ते परमसन्तप्तो नूनं सिंह इवाशये ।

योऽयमेकोऽभिमनूते सर्वान् लोके धनुर्धतः । सोऽयमात्मजमुष्माणं महाहस्तीव यच्छति ।

नकुलः सहदेवश्च वृद्धा माता च वीरसूः । तथैव प्रियमिच्छन्त आसते जडमूकवत् ।

सर्वे ते प्रियमिच्छन्ति बान्धवाः सह सृञ्जयैः । अहमेकश्च सन्तप्तो माता च प्रतिविन्ध्यतः ।

प्रियमेव तु सर्वेषां यद्ववोम्युत किञ्चन । सर्वे हि व्यसनं प्राप्ताः सर्वे युद्धाभिनन्दिनः ।

नातः पापीयसो काचिदापद्राजन् भविष्यति । यन्नो नीचैरल्पबलैराज्यमाच्छिद्य भुज्यते ।

शीलदोषादृणाविष्ट आनृशंस्यात् परन्तप । क्लेशास्तितिक्षसे राजन्नान्यः कश्चित् प्रशंसति ।

श्रोत्रियस्येव ते राजन्मन्दकस्याविपश्चितः । अनुवाकहता बुद्धिर्नैषा तत्त्वार्थदर्शिनी ।

घृणी ब्राह्मणरूपोऽसि कथं क्षत्रेषु जायथाः । अस्यां हि योनौ जायन्ते प्रायशः क्रूरबुद्धयः ।

अश्रौषीस्त्वं राजधर्मान् यथा वै मनुरब्रवीत् । क्रूरान्निकृतिसम्पन्नान् विहितानशमात्मकान् ।

धार्तराष्ट्रान्महाराज क्षमसे किं दुरात्मनः । कर्त्तव्ये पुरुषव्याघ्र किमास्स पीठसर्पवत् ।

बुद्ध्या वीर्येण संयुक्तः श्रुतेनाभिजनेन च । दण्डानां मुष्टिनैकेन हिमवन्तश्च पर्वतं ।

कृन्नमिच्छसि कौन्तेय योऽस्मान् संवर्त्तुमिच्छसि । अज्ञातचर्या गूढेन पृथिव्यां विश्रुतेन च ।

दिवीव पार्थ सूर्येण न शक्या चरितुं त्वया । वृहत्शाल इवानूपे शाखापुष्पपलाशवान् ।

हस्ती श्वेत इवाज्ञातः कथं जिष्णुश्चरिष्यति । इमौ च सिंहसङ्काशौ भ्रातरौ सहितौ शिशू ।

नकुलः सहदेवश्च कथं पार्थ चरिष्यतः । पुण्यकोर्त्ती राजपुत्री द्रौपदी वीरसूरियं ।

विश्रुता कथमज्ञाता कृष्णा पार्थ चरिष्यति । माञ्चापि राजन् जानन्ति ह्याकुमारनिमाः प्रजाः ।

नाज्ञातचर्यां पश्यामि मेरोरिव निगूहनं । तथैव बहवोऽस्माभिराद्रेभ्यो विप्रवासिताः ।

राजानो राजपुत्राश्च धृतराष्ट्रमनुव्रताः । नहि ते ऽप्युपशान्मन्ति निकृता वा निराकृताः ।